

Iedereen een Digital Author Identifier (DAI)

Heidi Berkhout

Onderzoekers kunnen hun online vindbaarheid vergroten door gebruik te maken van de DAI. DAI staat voor Digital Author Identifier. De DAI is een uniek nummer voor elke auteur met een aanstelling of een andere relevante verbintenis aan een Nederlandse universiteit of onderzoeksinstituut.

Door het gebruik van dit nummer, bijvoorbeeld door deze bij het deponeren van data in EASY toe te voegen, wordt bij het hergebruiken en citeren van data altijd gerefereerd naar de juiste persoon. Verwarring door diverse schrijfwijzen van namen en identieke auteursnamen is verleden tijd.

Benieuwd naar uw DAI? Via de onderzoeksportal NARCIS kunt u uw DAI vinden op de persoonspagina's. www.narcis.nl

Eén ingang voor erfgoedcollecties

Esther Boeles

Onlangs heeft de Stichting Academisch Erfgoed (SAE) de website academischcollecties.nl gelanceerd. De nieuwe website biedt voor het eerst de mogelijkheid in één keer erfgoedcollecties van alle negen SAE-universiteiten te doorzoeken.

De objecten variëren van negentiende-eeuwse instrumenten tot anatomische preparaten, en van luchtfoto's tot mummieportretten uit het begin van de jaartelling. Een rijke bron voor geïnteresseerden in het academisch erfgoed en een ontdekkingsreis voor iedereen die nog niet wist dat deze waardevolle collecties bestonden. De betrokken universiteiten voegen elk half jaar content toe.

www.academischcollecties.nl

Lustrum AVSV 1927, studentes tijdens de feestelijke optocht
foto UvA Bijzondere Collecties

DANS gebruikerspanel

Wilt u meedenken over de diensten van DANS? Ga dan naar www.dans.knaw.nl en word lid van het gebruikerspanel.

Julia Noordegraaf foto Bart van Vliet

Wat is waar in onze digitale werkelijkheid?

Julia Noordegraaf, hoogleraar Erfgoed en Digitale Cultuur aan de Universiteit van Amsterdam, heeft goede ideeën. Een indruk van een inspirerend gesprek met een bevlogen vrouw. Heidi Berkhout

“Een archeoloog publiceert tegenwoordig niet meer alleen op papier. Kennis wordt verwerkt in driedimensionale constructies van vondsten. Dat vind ik fascinerend. Het zorgt ervoor dat je een veel beter inzicht krijgt in de oorspronkelijke samenhang van individuele vondsten. Deze moderne wijze van wetenschap bedrijven, is ook een vorm van publiceren. Maar deze stelt nieuwe vragen over wetenschappelijke betrouwbaarheid: Hoe doe je bij een 3D-reconstructie aan bronnenkritiek? Hoe anoteer je? Waar laat je je voetnoten?”

Erfgoed anders beleven

Aan het woord is Julia Noordegraaf. In haar kamer op de tweede verdieping van een van de gebouwen van de universiteit spreekt ze vol passie over haar ideeën. En dat zijn er voldoende. Met als gezamenlijk vertrekpunt het samenbrengen en bevorderen van onderzoek naar het hergebruik en de betekenis van digitaal erfgoed. Ook de invloed van digitalisering op de perceptie en waardering van cultureel erfgoed speelt voor haar een belangrijke rol. “Digitalisering binnen onze sector zorgt ervoor dat erfgoed bereikbaar is geworden voor velen. Kijk naar het Art Project van Google. Hiermee kun je kunstwerken van dichtbij en in meer detail bekijken dan in het echt met het blote oog mogelijk is. Dit zorgt ervoor dat je erfgoed op een andere manier kunt

beleven. Maar het zorgt ook voor het ontstaan van verschillende versies van ons erfgoed: populaire reconstructies bestaan naast wetenschappelijke versies. We moeten samen goed nadenken over het onderscheid tussen deze twee. Anders vervaagt ons idee over wat de werkelijkheid het meeste recht doet. De vraag ‘Wat is waar in het online domein?’, is een vraag die mij dan ook enorm boeit.

Hulp van de crowd

De crowd speelt voor de wetenschap een steeds grotere rol. Bij crowdsourcen helpen vrijwilligers bijvoorbeeld trefwoorden aan erfgoedobjecten toe te kennen. De vrijwilliger, de leek, kiest woorden intuïtief, op basis van wat hij ziet en hoort. Een expert kiest trefwoorden op basis van professionele standaarden. Interessant is het, om te onderzoeken of de combinatie leidt tot andere vormen van kennis. YouTube is een goed voorbeeld van crowdcurator. Iedereen kan zijn of haar video's onderbrengen in een digitaal archief. Bij crowdconservation helpt de community de digitale data toegankelijk te houden. Bijvoorbeeld door het schoonhouden van databases. Dit zijn drie voorbeelden van hoe de crowd steeds meer betrokken is bij het beheren en ontsluiten van ons erfgoed. Het doet iets met onze identiteit, het maakt je onderdeel van de virtuele wereld. Daar kun je van alles van vinden, maar het heeft hoe dan ook gevolgen. En welke dit zijn, dat vind ik interessant om te onderzoeken. De antwoorden zorgen ervoor dat we

Erfgoedlab en CCHI

Momenteel richt Julia Noordegraaf binnen de UvA het Erfgoedlab op. Dit wordt een plek waar onderzoek in opdracht kan worden verricht. Daarnaast organiseert het 'Centre for Cultural Heritage and Identity' seminars, waar vraagstukken zoals genoemd in dit artikel worden besproken. Kijk voor meer informatie op www.cchi.uva.nl.

betere keuzes kunnen maken in hoe we ons erfgoed in de toekomst toegankelijk willen houden.

En als we niets doen?

Het Art Project kent een enorme toegevoegde waarde, maar vervangt niet de beleving die je ervaart als je voor een echt schilderij staat. Iemand live horen vertellen, is altijd anders dan een opname beluisteren. Maar erfgoedinstellingen die online niet bestaan, worden niet meer gevonden. De vraag is hoe erg dat is: de relevantie van historisch materiaal is altijd lastig te beargumenteren, tot je wilt weten hoe iets precies zat. Dan wil je toegang tot dat cultureel erfgoed en de garantie dat wat je dan vindt, een betrouwbare weergave van de historische werkelijkheid is. Erfgoed is een terrein met veel emotie. Deze emotie bepaalt ook onze waardering. En dus is het des te belangrijker om de feitelijke context ook goed voor ogen te houden. Dit is het belang van standaarden, van samenwerken, van afspraken. Als we dat belang na blijven streven, kunnen we blijven toetsen wat waar is.”

www.cchi.uva.nl

Over crowdsourcen, crowdcurator en crowdconservation

KORT

DBNL en KB in 2013 onder één dak

De twee grootste gedigitaliseerde archieven van kranten, boeken en tijdschriften in Nederland komen onder één dak. In 2013 wordt de DBNL namelijk ondergebracht bij de Koninklijke Bibliotheek. DBNL staat voor de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren. DBNL, een Nederlands-Vlaamse cultuurhistorische Bibliotheek, bestaat uit volledige, gedigitaliseerde literaire teksten, secundaire literatuur en aanvullende informatie zoals biografieën, portretten en verwijzingen naar andere bronnen. Het besluit is door het Bestuur van de Stichting DBNL in samenspraak met de Nederlandse Taalunie en de KB genomen. De betrokken partijen zijn ervan overtuigd dat deze ontwikkeling een positief effect zal hebben op de dienstverlening via de DBNL-website aan het wetenschappelijke en het algemene publiek. (HB) www.dbnl.org

Archieven Beeld en Geluid opengesteld

Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid heeft zich als datacentre aangesloten bij CLARIN-nl. Voortaan zijn hiermee de data uit de archieven van het instituut beschikbaar voor geesteswetenschappers die gebruik maken van de CLARIN-infrastructuur. Naast Beeld en Geluid stelden eerder al de Koninklijke Bibliotheek, het Meertens Instituut, DANS, INL, Max Planck Instituut en het Huygens Instituut hun digitale archieven open voor de wetenschap. De meeste van deze datacentra zijn ook bereid data en tools van derden in beheer te nemen, zodat deze toegankelijk worden voor andere onderzoekers. (ER)

Oorlogsbronnen.nl verder uitgebreid

Onlangs zijn een aantal collecties aan de zoekmachine oorlogsbronnen.nl toegevoegd. Oorlog in Blik is één van die collecties. Oorlog in Blik presenteert materiaal van filmers uit de periode 1933-1950. Ook de oorlogsmonumenten in Nederland, interviews met veteranen over hun in ervaringen in de Tweede Wereldoorlog en de collectie van muziekwebsite musicforce.org zijn nu via de zoekdienst te vinden. Oorlogsbronnen.nl is een zoekmachine specifiek gericht op de Tweede Wereldoorlog in Nederland en in de voormalige koloniën. De zoekdienst biedt onderzoekers en andere geïnteresseerden de mogelijkheid om met één muisklik door twee miljoen objecten (foto's, tekeningen, video's, dagboeken, archiefstukken, audiofragmenten, interviews) uit tientallen archief-, bibliotheek- en museumcollecties te grasduinen. (HB) www.oorlogsbronnen.nl